

УДК 312.6:613.25:001.8

В.А. Огнев, К.Г. Помогайбо

АНАЛІЗ ТА ОЦІНКА СПРАВЖНЬОГО РІВНЯ ПОШИРЕНОСТІ НАДМІРНОЇ ВАГИ ТА ОЖИРІННЯ СЕРЕД ДІТЕЙ ШКІЛЬНОГО ВІКУ м. ХАРКОВА

Харківський національний медичний університет, м. Харків, Україна

Мета – визначити рівні поширеності надмірної ваги та ожиріння серед дитячого населення шкільного віку.

Матеріали та методи. Оброблені дані 4789 школярів віком від 6 до 17 років (2406 дівчаток і 2383 хлопчиків). Надмірну вагу та ожиріння верифікували за індексом ваги тіла відповідно до віку та статі.

Результати. Надлишкова вага та ожиріння діагностовані у 720 (15,1±0,5%) дітей, набагато частіше серед хлопчиків, ніж серед дівчаток, – 175 (3,7±0,3%) та 105 (2,2±0,2%) дітей відповідно. Поширеність цієї патології у хлопчиків та дівчаток найчастіше виявлялася у віковій групі 6–9 років, а найрідше – у віковій групі 14–17 років. Поширеність важких форм ожиріння була вищою серед хлопчиків. Нормальна і знижена вага, навпаки, частіше зустрічалася серед дівчаток.

Висновки. Ожиріння або надлишкова вага виявлялися у кожній сьомій дитини, і такий рівень поширеності відповідає загальносвітовій тенденції та визначає необхідність розробки профілактичних програм.

Ключові слова: ожиріння, надлишкова вага, індекс ваги тіла, поширеність.

Вступ

Ожиріння дітей і підлітків за два останніх десятиліття перетворилося на важливу соціально-економічну і медичну проблему. Зростання поширеності надлишкової маси тіла в дитячій популяції багатьох країн дозволяє віднести це захворювання до неінфекційної епідемії. Ожиріння також розглядають як один з основних факторів, що сприяють розвитку захворювань, які є найчастішими причинами смерті дорослого населення [1, 4, 8, 9]. Кожний 13-й смертельний випадок у Європейському Союзі пов'язаний з надмірною масою тіла. Надмірна вага в дитинстві та підлітковому віці спричиняє як короткострокові, так і довгострокові несприятливі наслідки для фізичного і психосоціального здоров'я. Дитяче ожиріння пов'язане з розвитком системних порушень здоров'я, об'єднаних у метаболічний синдром [10, 11].

На сьогодні близько 40 млн дітей у світі мають надмірну вагу. У дитячій популяції різних країн світу поширеність становить 6,1–11,7%. Тенденція до зростання кількості дітей і підлітків із надмірною масою тіла є загальносвітовою, найвищі рівні поширеності ожиріння серед дітей і підлітків притаманні Самоа, США та Мексиці. Світовим лідером за швидкістю зростання показників і поширеністю ожиріння, як у дорослих, так і у дітей, є США. За даними Національного Центру Статистики Здоров'я (США), 13% дітей віком від 6 до 11 років страждали ожирінням. На даний час в країні документована найвища частота поширення ожиріння у дітей у світі: 1 із 6 дітей страждає ожирінням, 1 із 3 дітей має надлишкову вагу [12, 13]. У Європі «лідерство» США з ожиріння оскаржують десятки країн. Першими в списку

йдуть Великобританія, Іспанія, Угорщина, Румунія, Греція та Албанія. Ця проблема стала актуальною навіть для країн, у яких чимала частина населення постійно голодує [14, 15].

Донедавна масштабних епідеміологічних досліджень проблеми ожиріння серед дітей і підлітків в Україні практично не проводилося. Таке нехтування проблемою призвело до того, що нерідко у молодих українців виникають ускладнення на тлі преморбідного стану, асоційованого з ожирінням. Незважаючи на те, що останніми роками у деяких регіонах був досягнутий істотний прогрес у вивченні епідеміології аліментарно-залежних захворювань, у тому числі ожиріння серед дітей і підлітків, на думку авторів, діагностичний процес з цього виду патології є неефективним [2, 3, 5]. Ожиріння в Україні посідає друге місце за поширеністю і рівнем захворюваності після дифузного зобу I ступеня. Рівень рестрації ожиріння у дітей України становить 13,49 на 1000 дитячого населення 0–17 років включно (1,3%), і це значно нижче, ніж у більшості країн Європи, де частота ожиріння серед дітей знаходиться в межах 10–15% [6, 7].

Отже, справжній рівень поширеності надмірної ваги та ожиріння серед дітей та підлітків України залишається невідомим, оскільки дані офіційної статистики суттєво відрізняються від результатів популяційних досліджень у країнах Європи та світу. В Україні потрібно покращити виявлення цієї патології у дітей, і саме ця проблема визначила актуальність наших досліджень у цьому напрямку.

Мета роботи – проаналізувати та оцінити поширеність надмірної ваги та ожиріння серед дитячого населення шкільного віку.

Матеріали та методи

З метою верифікації надмірної ваги та ожиріння у 2014 р. нами було проведено викопіювання даних офіційної медичної документації лікувально-профілактичних установ: історії розвитку дитини (Ф.112/о), контрольних карт диспансерного нагляду (Ф.030/о), медичних карт дитини (ф.026у). Наявність і ступінь надмірної ваги тіла і ожиріння були констатовані згідно з міжнародними рекомендаціями за індексом ваги тіла (ІВТ), що розраховується за формулою: $ІВТ = \frac{\text{вага тіла (кг)}}{\text{зріст (м)}^2}$. Отримані дані перцентилів за віком і статтю порівнювалися з даними NCHS (National Center for Health Statistics). Для дослідження були обрані середні загальноосвітні школи м. Харкова за допомогою таблиці випадкових чисел. У 2014 р., відповідно до поставленої мети, нами були оброблені дані 4789 школярів віком від 6 до 17 років, з них 2406 дівчат і 2383 хлопчиків, що становить $50,3 \pm 0,8\%$ і $49,7 \pm 0,8\%$ відповідно. Дана вибірка була статистично репрезентативною.

Залежно від значення ІВТ, усі діти були розподілені на чотири групи: I дослідна група – діти з ожирінням, II дослідна група – діти з надмірною вагою, III група – діти з нормальною масою тіла, IV – діти зі зниженою вагою. Отримані дані були статистично оброблені з використанням програм Excel 2010.

Результати дослідження та їх обговорення

Ожиріння (I дослідна група) виявлене у 280 ($5,9 \pm 0,3\%$) дітей, з них 105 ($4,4 \pm 0,4\%$) дівчаток і 175 ($7,3 \pm 0,5\%$) хлопчиків. Надмірна вага (II дослідна група) була виявлена у 440 ($9,2 \pm 0,4\%$) дітей, з них 223 ($9,3 \pm 0,6\%$) дівчаток і 217 ($9,1 \pm 0,6\%$) хлопчиків. Нормальну вагу тіла (III дослідна група) мали 3925 ($81,9 \pm 0,6\%$) дітей, 1989 ($82,6 \pm 0,8\%$) дівчаток і 1936 ($81,3 \pm 0,8\%$) хлопчиків. Знижена вага (IV дослідна група) була встановлена у 144 обстежених, з них 89 ($3,7 \pm 0,9\%$) дівчаток і 55 ($2,3 \pm 0,3\%$) хлопчиків (табл. 1).

Наступним етапом нашої роботи був розподіл загальної кількості дітей та підлітків залежно від вікової та дослідної групи. Усього було виділено три вікові групи: від 6 до 9 років; від 10 до 13 та від 14 до 17 років.

Найбільша кількість дітей – 1894 ($39,5 \pm 0,7\%$) особи – спостерігалась у віковій групі від 10 до 13 років. Наступною за кількістю була група від 6 до 9 років, у якій налічувалося 1680 ($35,1 \pm 0,7\%$) осіб, й останньою була вікова група від 14 до 17 років з кількістю 1215 ($25,4 \pm 0,63\%$) осіб.

Таблиця 1

Поширеність ожиріння, надлишкової, нормальної та недостатньої ваги тіла серед дітей і підлітків залежно від статі, 2014 р. (%)

Дослідна група	Хлопчики	Дівчата	Загалом
Ожиріння (I група)	7,3±0,5	4,4±0,4	5,9±0,3
Надмірна вага (II група)	9,1±0,6	9,3±0,6	9,2±0,4
Нормальна вага (III група)	81,3±0,8	82,6±0,8	81,9±0,6
Знижена вага (IV група)	2,3±0,3	3,7±0,9	3±0,3
Загалом	49,7±0,8	50,3±0,8	100

Було встановлено, що надмірна вага (II дослідна група) та ожиріння (I дослідна група) найбільш поширені у віковій групі від 6 до 9 років – $11,1 \pm 0,8\%$ і $7,9 \pm 0,7\%$ відповідно. Найнижчий показник поширеності ожиріння (I дослідна група) було виявлено у віковій групі від 14 до 17 років – $2,7 \pm 0,5\%$, а надмірної ваги (II дослідна група) – у віковій групі від 10 до 13 років – $8,1 \pm 0,6\%$, але цей показник був лише трохи нижчим за відповідний показник в останній віковій групі – $8,2 \pm 0,8\%$. Порівняно з показниками ожиріння у зазначених вікових групах нормальна вага (III дослідна група), навпаки, найчастіше зустрічалася у віці від 14 до 17 років – $86,7 \pm 1\%$, а найрідше – у віці від 6 до 9 років – $77,1 \pm 1\%$. Показники поширеності зниженої ваги, так само як і ожиріння та надмірної ваги, були вищими у першій та середній віковій групах – $3,9 \pm 0,5\%$ і $2,6 \pm 0,4\%$, а найнижче значення цього показника було виявлено у віковій групі від 14 до 17 років – $2,6 \pm 0,4\%$ (табл. 2).

Таблиця 2

Поширеність ожиріння, надлишкової, нормальної та недостатньої ваги тіла серед дітей і підлітків залежно від віку, 2014 р. (%)

Вікова група	Ожиріння (I група)	Надмірна вага (II група)	Нормальна вага (III група)	Знижена вага (IV група)	Загалом
6–9 років	7,9±0,7	11,1±0,8	77,1±1,0	3,9±0,5	35,1±0,7
10–13 років	6,1±0,6	8,1±0,6	83,3±0,9	2,6±0,4	39,5±0,7
14–17 років	2,7±0,5	8,2±0,8	86,7±1,0	2,4±0,9	25,4±0,6
Загалом	5,9±0,3	9,2±0,4	81,9±0,6	3±0,3	100

З метою вивчення особливостей статевого складу дослідних груп були проведені такі самі розрахунки показників поширеності окремо серед дівчаток та хлопчиків. Передусім слід зазначити, що найбільша кількість хлопчиків і дівчаток була також у віковій групі

від 10 до 13 років, а найменша – у групі від 14 до 17 років. Отже, кількість хлопчиків і дівчаток у вікових групах становила, відповідно, 854 ($35,8 \pm 1\%$), 947 ($39,8 \pm 1\%$), 582 ($24,4 \pm 0,9\%$) та 826 ($34,3 \pm 1\%$), 947 ($39,4 \pm 1\%$) і 633 ($26,3 \pm 0,9\%$).

Отримані результати вказували на те, що ожиріння значно частіше виявлялося серед хлопчиків у всіх вікових групах, при цьому у хлопчиків і дівчаток, так само, як і на попередньому етапі, показники поширеності були найвищими у віковій групі від 6 до 9 років – 9,7±1,1% і 5,9±0,8%, дещо нижчими – у віковій групі 10–13 років – 8,8±0,9% і 4,8±0,7%, а у віковій групі від 14 до 17 років ці показники були набагато нижчими – 3,8±0,8% і 1,7±0,5%. Показники поширеності надмірної ваги, як і ожиріння, були також вищими у першій та середній вікових групах, ніж в останній; значно частіше надмірна вага також виявлялася серед хлопчиків, за винятком першої групи, де показник був трохи нижчим, ніж у дівчат. Отже, у зазначених групах хлопчиків і дівчаток ці показники

становили, відповідно, 10,5±1,1% і 9,5±1%, 8,9±1,2% і 11,7±1,1%, 8,2±0,9% і 7,6±1,1%. Нормальна вага частіше зустрічалася серед дівчаток, ніж серед хлопчиків, в усіх вікових групах дітей. Як і при загальному розподілу, у хлопчиків і дівчаток нормальна вага також найчастіше спостерігалася у віці від 14 до 17 років, а найрідше – у віці від 6 до 9 років, показники становили 85,2±1,5% і 76,9±1,4% та 88±1,3% і 77,2±1,5% відповідно. Знижена вага значно частіше виявлялася серед дівчаток у всіх вікових групах, при цьому найвищі показники поширеності серед хлопчиків були у першій та останній вікових групах, а серед дівчат – у першій та середній групі, де ці показники дорівнювали, відповідно, 2,8±0,6%, 2,1±0,6% та 5,1±0,8%, 3,2±0,6% (табл. 3 та 4).

Таблиця 3

Поширеність ожиріння, надлишкової, нормальної та недостатньої ваги тіла серед хлопчиків залежно від віку, 2014 р. (%)

Вікова група	Ожиріння (I група)	Надмірна вага (II група)	Нормальна вага (III група)	Знижена вага (IV група)	Загалом
6–9 років	9,7±1,0	10,5±1,1	76,9±1,4	2,8±0,6	35,8±1,0
10–13 років	8,8±0,9	9,5±1,0	82,7±1,2	2±0,5	39,8±1,0
14–17 років	3,8±0,8	8,9±1,2	85,2±1,5	2,1±0,6	24,4±0,9
Загалом	7,3±0,5	9,1±0,6	81,3±0,8	2,3±0,3	100

Таблиця 4

Поширеність ожиріння, надлишкової, нормальної та недостатньої ваги тіла серед дівчаток залежно від віку, 2014 р. (%)

Вікова група	Ожиріння (I група)	Надмірна вага (II група)	Нормальна вага (III група)	Знижена вага (IV група)	Загалом
6–9 років	5,9±0,8	11,7±1,1	77,2±1,5	5,1±0,8	34,3±1,0
10–13 років	4,8±0,7	8,2±0,9	83,8±1,2	3,2±0,6	39,4±1,0
14–17 років	1,7±0,5	7,6±1,1	88,0±1,3	2,7±0,6	26,3±0,9
Загалом	4,4±0,4	9,3±0,6	82,6±0,8	3,7±0,9	100

Надалі, для більш поглибленої характеристики захворюваності на ожиріння серед дітей та підлітків, було проведено окремий аналіз поширеності важких форм ожиріння. Усього серед дітей та підлітків було виявлено 34 випадки важких форм ожиріння, з них 23 у хлопчиків і у 11 дівчаток, тому загальний показник дорівнював 0,71±0,1%, у тому числі серед хлопчиків і дівчаток – 1±0,2% та 0,5±0,1%. Отже важкі форми ожиріння удвічі частіше зустрічалися серед хлопців. Як і на попередніх етапах, ми також провели вивчення важких форм залежно від вікової групи взагалі та від статі. Отримані результати вказували на те, що показники поширеності важких (морбідних) форм ожиріння були вищими у вікових групах 14–17 та 10–13 років, відповідно, 1±0,3% і 0,7±0,2%, а у групі 6–9 років цей показник був удвічі нижчим, ніж в останній групі, – 0,5±0,2%. Аналіз поширеності важких форм ожиріння залежно від статі показав, що, як і ожиріння взагалі, найчастіше ці форми також виявлялися серед хлопчиків усіх вікових груп. Слід зазначити, що у хлопчиків віком від 6 до 13 років показники поширеності були майже вдвічі, а серед хлопчиків у віці від 14 до 17 років – навіть утричі вищими, ніж серед дівчаток, –

0,7±0,3%, 0,8±0,3% і 0,4±0,2%, 0,5±0,2% та 1,5±0,5% і 0,5±0,3% відповідно (табл. 5).

Таблиця 5

Поширеність важких форм ожиріння серед дітей і підлітків залежно від віку та статі у 2014 р. (%)

Вікова група	Хлопчики	Дівчата	Загалом
6–9 років	0,7±0,3	0,4±0,2	0,5±0,2
10–13 років	0,8±0,3	0,5±0,2	0,7±0,2
14–17 років	1,5±0,5	0,5±0,3	1,0±0,3
Загалом	1,0±0,2	0,5±0,1	0,7±0,1

Для вивчення структури та ступеня важкості досліджуваної патології на останньому етапі було проведено розрахунки показників питомої ваги важких форм ожиріння залежно від віку та статі серед усіх виявлених випадків дитячого ожиріння. Загальний показник питомої ваги важких форм ожиріння становив 12±1,9%. При розрахунку цих показників залежно від вікової групи, як і за попередніми даними, найвищі

показники були в середній та останній вікових групах – $36,3 \pm 9\%$ та $11,3 \pm 3\%$. Слід зазначити, що відповідний показник питомої ваги у першій віковій групі був майже у п'ять разів меншим, ніж в останній, і становив лише $6,8 \pm 2,2\%$. Питома вага важких форм ожиріння також була більшою серед хлопчиків в усіх вікових групах. Зауважимо, що у віковій групі від 6 до 9 років цей показник був лише на одиницю більшим у хлопчиків, ніж у дівчаток, – $7,2 \pm 2,8\%$ і $6,1 \pm 3,4\%$; у групі від 10 до 13 років показники були майже однаковими – $11,4 \pm 4\%$ і $11,1 \pm 4,7\%$, а у віковій групі від 14 до 17 років зазначений показник був набагато вищим серед хлопчиків порівняно з дівчатками – $40,9 \pm 10,5\%$ і $27,3 \pm 13,4\%$ (табл. 6).

Таблиця 6
Питома вага важких форм ожиріння серед дітей і підлітків з ожирінням залежно від віку та статі, 2014 р. (%)

Вікова група	Хлопчики	Дівчата	Загалом
6–9 років	$7,2 \pm 2,8$	$6,1 \pm 3,4$	$6,8 \pm 2,2$
10–13 років	$11,4 \pm 4,0$	$11,1 \pm 4,7$	$11,3 \pm 3,0$
14–17 років	$40,9 \pm 10,5$	$27,3 \pm 13,4$	$36,3 \pm 9,0$
Загалом	$13 \pm 2,5$	$10,6 \pm 3$	$12,1 \pm 2,0$

Висновки

1. За результатами дослідження у 2014 р. надлишкова маса тіла та ожиріння були діагностовані у 720 ($15,1 \pm 0,5\%$) дітей та підлітків – у 328 ($6,9 \pm 0,4\%$) дівчаток і 392 ($8,2 \pm 0,4\%$) хлопчиків. Отже, цю патологію має кожна сьома дитини, і такий рівень поширеності, в свою чергу, відповідає загальносвітової тенденції.

2. Встановлено, що на ожиріння значно частіше страждають хлопчики, ніж дівчатка, – 175 ($3,7 \pm 0,3\%$) і 105 ($2,2 \pm 0,2\%$). Нормальна та знижена вага, навпаки, найчастіше зустрічалася серед дівчаток, ніж серед хлопчиків, – 1989 ($41,5 \pm 0,7\%$) і 1936 ($40,4 \pm 0,7\%$) та 89 ($1,9 \pm 0,2\%$) і 55 ($1,1 \pm 0,2\%$) відповідно.

3. Ожиріння та надлишкова вага у хлопчиків і дівчаток найчастіше виявлялися у віковій групі від 6 до 9 років, а найрідше – у групі від 14 до 17 років, в той час як тенденція переважання показників нормальної ваги у зазначених вікових групах була протилежною.

4. Загальний показник поширеності важких форм ожиріння серед дітей та підлітків дорівнював $0,71 \pm 0,1\%$, причому ці форми ожиріння вдвічі частіше зустрічалися серед хлопців, ніж серед дівчат, – 23 ($0,48 \pm 0,1\%$) та 11 ($0,23 \pm 0,1\%$). Слід зазначити, що у хлопчиків віком від 10 до 13 років показники поширеності важких форм ожиріння були майже вдвічі, а у віці від 14 до 17 років – навіть утричі вищими, ніж серед дівчат.

5. Загальний показник питомої ваги тяжких форм ожиріння серед усіх дітей з ожирінням становив $12 \pm 1,9\%$. Найбільші значення цих показників залежно від віку та статі також спостерігалися серед хлопчиків віком від 10 до 17 років.

Перспективи подальших досліджень

Диспропорція за статевим та віковим складом у рівнях поширеності ожиріння та надмірної ваги, яка була виявлена за результатами дослідження, визначає доцільність подальших досліджень у даному напрямку. Цю особливість слід враховувати також при розробці програм з профілактики аліментарно-залежних захворювань.

Література

1. Вайнилович Е. Г. Частота абдоминального ожирения и ассоциированных с ним метаболических нарушений у детей 7–13 лет / Е. Г. Вайнилович // Проблемы эндокринологии. – 2011. – Т. 57, № 5. – С. 15–23.
2. Величко В. І. Дитяче ожиріння як актуальна проблема сучасної педіатричної практики: результати моніторингу в Одеській області / В. І. Величко // Одеський медичний журнал. – 2011. – № 5. – С. 42–44.
3. Гурова М. М. Ожирение у детей: эпидемиологические аспекты / М. М. Гурова // Практика педиатра. – 2014. – № 3/4. – С. 7–13.
4. Дубровская М. И. Проблема избыточной массы тела у детей раннего возраста / М. И. Дубровская // Российский вестн. перинатол. и педиатрии. – 2011. – Т. 56, № 3. – С. 94–99.
5. Ковалева О. Н. Эпидемиологические аспекты ожирения в организованной популяции / О. Н. Ковалева, Т. Н. Амбросова, Ю. Г. Савченко // Пріоритетні питання діагностики і терапії внутрішніх хвороб : матер. наук.-практ. конф., 7 жовт. 2008 р. – Харків : ФОП Ліпкіна, 2008. – С. 58.
6. Майданник В. Г. Поширеність надлишкової маси тіла та підвищеного артеріального тиску серед школярів різних регіонів України / В. Г. Майданник, М. В. Хайтович, Г. А. Павлишин // Международный журнал педиатрии, акушерства и гинекологии (International Journal of Pediatrics, Obstetrics and Gynecology). – 2013. – Т. 3, № 1. – С. 33–39.
7. Мисюра Е. В. Эпидемиологические аспекты ожирения в Украине / Е. В. Мисюра, А. В. Казаков, Н. А. Кравчун // Эндокринология. – 2014. – Т. 19, № 4. – С. 325.
8. Надлишкова маса тіла та ожиріння як складники формування загального тягаря хвороб та погіршення якості життя / В. Ф. Москаленко, Т. С. Грузева, Л. І. Галієнко [та ін.] // Східноєвропейський журн. громад. здоров'я. – 2011. – № 1. – С. 164–165.
9. Нетребенко О. К. Ожирение у детей: истоки проблемы и поиски решений / О. К. Нетребенко // Педиатрия. – 2011. – № 6. – С. 104–113.

10. *Ожирение у детей как фактор риска развития артериальной гипертензии в детском возрасте / Л. Пырцу, М. Рудь, И. Палий, А. Константинова // Перинатология та педіатрія. – 2012. – № 1. – С. 78–80.*
11. *Родионова Т. И. Ожирение – глобальная проблема современного общества. / Т.И. Родионова, А.И. Тепаева // Фундаментальные исследования. – 2012. – № 12. – С.132–136.*
12. *Токарчук Н. І. Надмірна маса тіла у дітей раннього віку – фактор ризику захворювань у майбутньому / Н. І. Токарчук, Е. В. Тимчук // Современная педиатрия. – 2009. – № 6. – С. 154–156.*
13. *Щербакова М. Ю. Современный взгляд на проблему ожирения у детей и подростков / М. Ю. Щербакова, Г. И. Порядина // Педиатрия : науч.-практ. мед. журн. – 2012. – Т. 91, № 3. – С. 122–130.*
14. *Branca F. Проблема ожирения в Европейском регионе ВОЗ и стратегии ее решения / F. Branca, H. Nikogosian, T. Lobstein. – WHO, 2009. – 408 с.*
15. *The challenge of obesity in the WHO European Region and the strategies for response / edited by Francesco Branca, Haik Nikogosian and Tim Lobstein; WHO Library Catalogue in Publication Data. – Copenhagen, Denmark, 2009.*

Дата надходження рукопису до редакції: 25.11.2016 р.

Анализ и оценка реального уровня распространённости избыточного веса и ожирения среди детей школьного возраста г. Харьков

В.А. Огнев, Е.Г. Помогайбо

Харьковский национальный медицинский университет,
г. Харьков, Украина

Цель – определить уровни распространённости избыточного веса и ожирения среди детей и подростков.

Материалы и методы. Обработаны данные 4789 школьников в возрасте от 6 до 17 лет (2406 девочек и 2383 мальчика). Избыточный вес и ожирение верифицировались согласно индексу массы тела соответственно возрасту и полу.

Результаты. Избыточный вес и ожирение диагностированы у 720 (15,1±0,5%) детей и чаще выявлялись среди мальчиков, чем среди девочек, – 175 (3,7±0,3%) и 105 (2,2±0,2%) детей соответственно. Распространённость этой патологии у мальчиков и девочек была выше всего в возрастной группе 6–9 лет и ниже всего – в группе 14–17 лет. Распространённость тяжелых форм ожирения была выше среди мальчиков. Нормальная и сниженная масса тела, наоборот, чаще встречались среди девочек.

Выводы. Ожирение или избыточный вес выявлялись у каждого седьмого ребенка. Такой уровень распространённости соответствует мировой тенденции и определяет необходимость разработки профилактических программ.

Ключевые слова: ожирение, избыточная масса тела, индекс массы тела, распространённость.

Analysis and evaluation of the real prevalence of overweight and obesity among schoolchildren in Kharkov

V.A. Ognev, K.G. Pomogajbo

Kharkiv National Medical University, Kharkiv, Ukraine

Purpose – to determine overweight and obesity prevalence among children and adolescents.

Materials and methods. Data of 4789 schoolchildren aged 6 to 17 years (2406 girls and 2383 boys) were processed in 2014. Overweight and obesity are defined in terms of body mass index (BMI) on the eligibility criteria according to age and gender.

Results. Overweight and obesity were diagnosed in 720 (15.1±0.5%) schoolchildren and were more prevalent in boys than in girls – 175 (3.7±0.3%) та 105 (2.2±0.2%). The prevalence of this pathology among boys and girls more likely were defined in the age group of 14 to 17 years, than in age group of 6 to 9 years. Prevalence of severe obesity also were higher among boys. Normal and low body weight conversely often met among girls.

Conclusions: Obesity or overweight is detected in every seventh child, and this level of prevalence corresponds to trends worldwide and determines the need to develop prevention programs.

Key words: obesity, overweight, body mass index, prevalence.

Відомості про авторів

Огнев Віктор Андрійович – д.мед.н., проф., завідувач кафедри соціальної медицини та організації охорони здоров'я Харківського національного медичного університету; пр-т Науки, 4, м. Харків, 61000, Україна.

Помогайбо Катерина Георгіївна – аспірант кафедри соціальної медицини, організації та економіки охорони здоров'я Харківського національного медичного університету; пр-т Науки, 4, м. Харків, 61000, Україна.